گفتارها

به بهانه ثبت «تار» به نام جمهوری آذربایجان

مصادره «ساز» ایرانی

امیرحسین محمودی

● حوزه میراث فرهنگی در چندسال گذشته از پرخبرترین و جنجال برانگیزترین حوزه‌ها بوده. شاید تنها اخبار خوب رسیده از این حوزه در چندسال گذشته، مربوط به ثبت آثار ملموس و ناملموس ایران در فهرست میراث جهانی باشد. از جمله ثبت مراسم قالی‌شویان مشهد اردهال که در پانزدهم آذرماه سال‌جاری، درهفتمین اجلاس بین‌المللی ثبت میراث ناملموس یونسکو به وقوع پیوست. اما به صورت همزمان، تیتر «ثبت ساز تار به‌نام کشور آذربایجان» نیز بر صفحه میراث فرهنگی خبرگزاری‌ها و مطبوعات خودنمایی کرد. انتشار این خبر واکنش‌های تندی را در پی داشت. اما اصل ماجرا از چه قرار است؟

خوشبختانه این روزها به کمک اینترنت، دسترسی به انواع و اقسام اطلاعات کار بسیار ساده‌ای است به گونه‌ای که چند ثانیه بیشتر طول نمی‌کشد تا پرونده «هنر ساخت و نوازندگی ساز دسته بلند و زهی تار» که از سوی کشور آذربایجان به کمیته میراث جهانی یونسکو ارسال شده را از پایگاه این کمیته دریافت و مطالعه کنیم.

در این پرونده هنر ساخت و نوازندگی ساز تار، به عنوان یکی از سازهای ملی کشور آذربایجان، به منظور ثبت در فهرست میراث جهانی معرفی شده. اجزای گوناگون این پرونده عبارتند از: عکس‌های ساز تار، فیلم‌هایی از کارگاه‌های تارسازی و نواختن تار، معرفی پیشینه تار، محدوده جغرافیایی پراکندگی این ساز و نحوه ساخت تار، مواد و مصالح مورد استفاده در ساخت این ساز (نوع چوب، پوست، مواد مورد استفاده در تزیینات، جنس سیم‌ها و...) نام نوازندگان بنام تار، شیوه نوازندگی تار، نحوه آموزش تار و...

نکته قابل توجه اینکه در هیچ یک از موارد فوق، اثری از ساز تار ایرانی دیده نمی‌شود. تاری که در این پرونده به یونسکو معرفی شده، با وجود شباهت ظاهری؛ به لحاظ جنس صدا، شکل، نوع ساخت و شیوه نوازندگی با تار ایرانی تفاوت‌های بسیاری دارد. از جمله اینکه تعداد سیم‌های این ساز ۱۱ رشته و تعداد پرده‌ها ۲۲عدد ذکر شده؛ در صورتی که این ارقام در تار ایرانی شش و ۲۸عدد است. کاسه و نقاره تار آذربایجان با پوست دور قلب گاو پوشانده می‌شوند در صورتی که در ساخت تار ایرانی، از پوست بره تودلی یا پوست ماهی استفاده می‌شود. در پرونده ارسالی به یونسکو، به تزیینات صدف‌کاری روی بدنه تار اشاره و تصریح شده که این ساز روی سینه قرار گرفته و نواخته می‌شود. در صورتی که در ایران، صدف‌کاری روی کاسه و نقاره به‌ندرت انجام می‌شود و نوازندگان، ساز را بغل کرده و می‌نوازند. شکل کاسه و نقاره و نحوه اتصال کاسه، نقاره و دسته به یکدیگر در این ساز نیز با تار ایرانی تفاوت دارد. ضمنا خوانندگان محترم این مطلب، مطمئنا با شنیدن صدای تار آذربایجانی به این نتیجه خواهند رسید که صدا و لهجه این ساز نیز با تار ایرانی متفاوت است. با در نظر گرفتن نکات فوق و سایر ویژگی‌های ذکر شده در پرونده مذکور، به این نتیجه می‌رسیم که کشور آذربایجان تار خاص کشور خود، که به نام تار آذربایجانی یا تار ترکی شناخته می‌شود را به کمیته میراث جهانی معرفی کرده و این موضوع به تار ایرانی ارتباطی ندارد. گرچه خاستگاه اصلی تار، مناطق مرکزی یا جنوبی ایران است؛ این ساز در طول سده‌های گذشته به مناطق شمالی راه یافته، به مرور زمان تغییر شکل داده و به تار آذربایجانی امروزی تبدیل شده است. این ساز با وجود داشتن ریشه و پیشینه ایرانی، امروزه هویتی مستقل دارد و به عنوان‌سازی جدا از تار ایرانی قابل بررسی است. با وجود نکات فوق، نگرانی درباره ثبت تار، به نام کشور آذربایجان بی‌معنی است. ضمن اینکه در پرونده «ردیف موسیقی ایرانی» که در سال۱۳۸۹ در فهرست آثار جهانی یونسکو به ثبت رسید، سازهایی همچون تار، کمانچه، سنتور و... معرفی و تصریح شده است که«ردیف» توسط چنین سازهایی نواخته می‌شود. انتقاد به سازمان میراث فرهنگی در رابطه با تعلل در ثبت تار ایرانی نیز وارد نیست چراکه بر اساس مقررات کمیته میراث جهانی، هر کشور مجاز است تنها یک پرونده در سال به این کمیته ارسال کند و با توجه به ثبت ردیف موسیقی ایرانی و اشاره به سازهای ایرانی در این پرونده مطمئنا موضوعات و پرونده‌های دیگر در اولویت قرار دارند. اما نکته قابل تعمق اینجاست که چرا با وجود اشتراکات فرهنگی بسیار میان کشورمان و سایر کشورهایی که در گذشته در قلمرو ایران قرار داشته و اکنون در حیطه ایران فرهنگی قرار دارند، کمیته مشترکی از نمایندگان و متولیان میراث فرهنگی این کشورها برای تشکیل و ارسال پرونده‌های مشترک به کمیته میراث جهانی تشکیل نمی‌شود؟ آیا شایسته نبود تار ایرانی و آذربایجانی در قالب یک پرونده واحد در فهرست میراث جهانی ثبت می‌شدند؟ مطمئنا عدم تشکیل پرونده مشترک برای تار، نشان از بی‌تفاوتی مسوولان میراث فرهنگی هر دو کشور در رابطه با اشتراکات فرهنگی کشورهای منطقه و نیز هویت تاریخی ساز تار است. امید است اکنون با توجه به تجربه به دست آمده، مسوولان امر دست به‌کار شده و برای تهیه پرونده مشترکی با همکاری کشورهای آذربایجان، ارمنستان، ترکمنستان، تاجیکستان، ترکیه یا کشورهای عربی، برای ثبت ساز کمانچه اقدام کنند.

فصل جوایز سینمایی در راه است

«لینکلن» در کمین «اسکار»

شرق: اگر همه منتقدان سینمایی گمان می‌کردند که سال گذشته سال بانوی آهنین انگلیسی‌ها در فصل جوایز ادبی است؛ امسال به نظر می‌رسد که آبراهام‌لینکلن آمریکایی قصد دارد این جوایز را درو کند. جدیدترین فیلم استیون‌اسپیلبرگ با بیش از هفت نامزدی در گلدن‌گلوب و ۱۰ جایزه «بفتا» بخت اول همه جوایز سینمایی خواهد بود؛ هرچند که بیشترین جوایز گلدن‌گلوب، بفتا و اسکار را در سال گذشته فیلم صامت «هنرمند» از میشل‌هازانویس فرانسوی به خود اختصاص داد. با برگزاری رسمی مراسم گلدن‌گلوب در روز یکشنبه ۱۲ ژانویه ۲۳ دی فصل جوایز سینمایی جهان به‌طور رسمی آغاز می‌شود. هر چند که این فصل با آغاز اعلام برگزیدگان انجمن‌های مختلف سینمای آمریکا از هفته پیش آغاز شده است. مهم‌ترین جوایز سینمایی جهان در ماه ژانویه و فوریه بهترین‌های سینمای جهان و به‌خصوص هالیوود را در سال ۲۰۱۲ مشخص می‌کند. جایزه گلدن‌گلوب، جایزه بفتا، اسکار سینمای انگلستان- جایزه سزار، فرانسه، و مراسم آکادمی علوم سینمایی آمریکا مهم‌ترین برنامه‌هایی است که علاقه‌مندان به سینما آن را دنبال می‌کنند.

اسکار انگلیسی و فیلم‌های آمریکایی

در نامزدهای جایزه بفتا که روز چهارشنبه منتشر شد این فیلم در رشته‌های مهمی چون بهترین فیلم و بهترین کارگردانی و بازیگر اول زن و مرد نامزد دریافت بفتا که به نوعی جایزه آکادمی علوم سینمایی بریتانیا به شمار می‌آید بود. نکته جالب در جایزه بفتا که گرایش به فیلم‌های جزیره بریتانیا دارد این است که در دو سال گذشته بیشترین نامزدی برای فیلم‌هایی بود که انگلیسی بودند و دو فیلم نجار، خیاط، سرباز و جاسوس و بانوی آهنین در سال گذشته و فیلم سخنرانی پادشاه و هری‌پاتر در سال ۲۰۰۹ بیشترین جوایز را به خود اختصاص دادند اما فیلم زندگی آبراهام‌لینکلن نخستین فیلم آمریکایی است که در این سال‌ها بیشترین نامزدی بفتا را داشته است. هرچند که بالا بودن تعداد نامزدی به معنای گرفتن جوایز بسیار نیست. به گزارش اسکرین‌دیلی این فیلم در بخش‌های بهترین فیلم، فیلمنامه‌اقتباسی (تونی کوشنر)، بازیگر مرد (دانیل‌دی- لوییس)، بازیگر مرد مکمل (تامی لی جونز)، بازیگر زن مکمل (سالی فیلد)، موسیقی (جان ویلیامز)، فیلمبرداری (یانوش کامینسکی)، طراحی صحنه (ریک کارتر و جیم اریکسن)، طراحی لباس (جونا جانستن) و چهره‌پردازی و مو (لوییس برول و کی‌جرجو) نامزد دریافت جایزه بفتاست. خود اسپیلبرگ از راهیابی به فهرست نامزدهای بخش بهترین کارگردان بازماند. در تازه‌ترین فیلم اسپیلبرگ دانیل دی- لوییس نقش آبراهام لینکلن شانزدهمین رییس‌جمهوری آمریکا را بازی می‌کند. این فیلم بر تقابل سیاسی لینکلن و مردان پرقدرت کابینه‌اش درمورد لغو برده‌داری و در سال‌های پایانی جنگ داخلی آمریکا متمرکز است. البته در سال جاری لینکلن تنها فیلم آمریکایی نیست که نامزدی اسکار انگلیسی‌ها را به خود اختصاص داده است. آکادمی هنرهای سینمایی و تلویزیونی بریتانیا (بفتا) چهارشنبه صبح اسامی نامزدهای جوایز این دوره خود را اعلام کرد. «بینوایان» ساخته تام هوپر و «زندگی پی» به کارگردانی آنگ‌لی با ۹ نامزدی در رده بعدی هستند. «اسکای‌فال» ساخته سام‌مندس فیلم بریتانیایی است که در هشت بخش بخت دریافت جوایز بفتا را دارد. البته این نامزدی برای فیلم جیمزباند خبر خوبی خواهد بود. «آرگو» بن‌افلک در هفت بخش و «آنا کارنینا» جو رایت در شش بخش نامزد هستند. «جانگو آزاد شده» کوئنتین تارانتینو و «۳۰ دقیقه بامداد» کاترین بیگلو هم در پنج بخش نامزد شده‌اند. فیلم «۳۰ دقیقه بامداد» کاترین بیگلو ماجرای کشته شدن اسامه‌بن‌لادن را با زاویه دید متفاوتی از آنچه دولت آمریکا نشان داده است، نمایش می‌دهد. خیلی از کارشناسان و منتقدان معتقدند که اگر چه فیلم بیگلو بسیار دیده شده است اما امسال جایزه زیادی را به خود اختصاص نخواهد داد. در بخش فیلم‌های خارجی‌زبان نیز که سال گذشته فیلم جدایی نادر از سیمین جایزه بهترین فیلم را گرفت به نظر می‌رسد بخت فیلم عشق میشاییل هانکه بیشتر از بقیه باشد. برندگان جوایز بفتا ۲۰۱۳ روز ۱۰ فوریه (۲۲ بهمن) در مراسمی در اپراخانه سلطنتی لندن معرفی می‌شوند.

گلدن‌گلوب در اولین ایستگاه

اما جایزه گلدن‌گلوب نخستین جایزه رسمی است که روز یکشنبه ۲۳ دی‌ماه در هتل بورلی‌هیلز برگزار می‌شود. به گزارش هالیوود ریپورتر، در بین اعطاکنندگان امسال جایزه گلدن‌گلوب چهره‌های مشهوری چون مریل استریپ، برنده هفت دوره این جایزه و نامزد ۲۷ دوره، جورج‌کلونی، برنده سه دوره و نامزد ۱۱ دوره، «ویل فرل»، نامزد دو دوره و کریستین ویگ حضور دارند. استریپ و کلونی به عنوان دو برنده جایزه سال گذشته این جایزه‌ها را اهدا می‌کنند. انجمن مطبوعات خارجی هالیوود (HFPA) که بانی جوایز گلدن‌گلوب است، اسامی نامزدهای این دوره جوایز خود را در دو بخش سینما و تلویزیون در حالی اعلام کرده که در بخش سینما، «لینکلن» ساخته استیون اسپیلبرگ در هفت بخش از جمله بهترین فیلم درام، بازیگر مرد درام (دانیل دی- لوییس)، بازیگر مرد مکمل (تامی لی جونز) و بازیگر زن مکمل (سالی فیلد) نامزد دریافت جایزه است. فیلم‌های «جانگو آزاد شده» ساخته کوئنتین تارانتینو و «آرگو» به کارگردانی بن‌افلک هر یک در پنج بخش و «بینوایان»، «کتاب بارقه امید» و «۳۰ دقیقه بامداد» هر یک در چهار بخش نامزد دریافت جایزه هستند. جودی فاستر بازیگر برنده دو جایزه اسکار در این دوره جوایز گلدن‌گلوب جایزه سسیل بی‌دمیل را دریافت می‌کند. جوایز گلدن‌گلوب پس از اسکار مهم‌ترین جایزه سینمایی در آمریکاست. گلدن‌گلوب زمانی یک شاخص مهم برای اسکار بود اما این دو رویداد سینمایی در سال‌های اخیر به‌خصوص در بخش بهترین فیلم مسیری تقریبا متفاوت را طی کرده‌اند. هرچند پارسال فیلم صامت و سیاه و سفید «هنرمند» برنده جایزه بهترین فیلم موزیکال یا کمدی شد و در نهایت اسکار بهترین فیلم را هم برد. فیلم جدایی نادر از سیمین سال گذشته این جایزه را نیز دریافت کرد.

اسکار اسپانیا برای فیلم پرفروش

اما نامزدهای جوایز فیلم «گویا» که به اسکار سینمای اسپانیا معروف است، در حالی اعلام شدند که فیلم «سفید برفی» به‌عنوان پرفروش‌ترین فیلم تاریخ سینمای اسپانیا در ۱۸ بخش نامزد دریافت جایزه شده است. فیلم «سفید برفی» به کارگردانی «پابلو برگر» که اثری سیاه‌وسفید است، نماینده سینمای اسپانیا در جوایز اسکار ۲۰۱۳ بود. این فیلم در ۱۸ بخش از جمله بهترین کارگردانی، بهترین بازیگر زن، بهترین بازیگر مرد، بهترین بازیگران نقش مکمل زن و مرد و بهترین فیلمنامه نامزد شده است. فیلم «غیرممکن» در بخش بهترین بازیگر نقش مکمل مرد (ایوان مک‌گریگور) نامزد شده است. در بخش بهترین فیلم‌های اروپایی فیلم «دست‌نیافتنی‌ها» از فرانسه به همراه فیلم «استخوان و زنگار» ساخته ژاک آئودیار و فیلم «شرمساری» ساخته استیو مک‌کوئین نامزد شده‌اند.

همه جایزه‌های سینمایی

البته در کنار این جایزه‌ها انجمن‌های منتقدان سراسر جهان نیز نامزدهای خود را معرفی کرده‌اند و در میان نامزدهای ایالت‌های مختلف آمریکا بخت فیلم لینکلن و ۳۰ بامداد بیشتر از همه است.

ماجراهای فیلم حاتمی‌کیا ادامه دارد

ابهام در نمایش «چ»

شرق: نمایش یا عدم نمایش فیلم «چ» در جشنواره فیلم فجر امسال، دیگر تبدیل به خبری روزانه در حوزه سینما شده. روز جمعه، وزیر ارشاد در برنامه «هفت» این فیلم را جزو افتخارات کارنامه وزارتش خواند و وعده نمایشش را در جشنواره داد. صبح شنبه، دبیر جشنواره در گفت‌وگویی اعلام کرد که جشنواره حتی برای فیلمی مثل «چ» هم صبر نمی‌کند. در بعدازظهر شنبه، فهرست فیلم‌های بخش مسابقه جشنواره اعلام شد و ردپایی از این فیلم در این فهرست نبود. صبح روز یکشنبه معلوم شد که فیلم به دبیرخانه نرسیده و مدیران هم برای نمایش آن صبر نکردند. در بعدازظهر یکشنبه، قائم مقام بنیاد فارابی، غیبت این فیلم را در جشنواره بعید خواند و توضیح داد که سازندگان آن تلاش می‌کنند تا فیلم را برای نمایش به جشنواره برسانند و هنوز هیچ چیز قطعی نشده است. بعد از صحبت‌های نجاریان، همه احتمالات درباره فیلم تازه و فاخر حاتمی‌کیا، در اطراف همین گفت‌وگوی مدیریتی می‌چرخید و اینکه مدیران جشنواره فهرستی از فیلم‌های رزرو شده‌ای دارند که احتمالا فیلم «چ» هم جزو آنهاست. اما در بعدازظهر روز چهارشنبه، همان مدیری که احتمال اکران «چ» در جشنواره را تایید کرده بود، حرف‌هایش را پس گرفت و شایعه نمایش این فیلم برای اصحاب رسانه را هم رد کرد و به ایسنا گفت: «اگر «چ» تا زمان برگزاری جشنواره فجر آماده شود و بخواهیم برای نمایش ویژه اصحاب رسانه اقدام کنیم اخبار مربوط از طریق روابط عمومی جشنواره به تمام رسانه‌ها اعلام خواهد شد. واقعا هیچ دورنمایی از این که فیلم آماده می‌شود یا خیر، ندارم چون ویژوال افکت‌های فیلم خیلی کار می‌برد. فعلا دوستان شبانه‌روزی تلاش می‌کنند که این اتفاق بیفتد؛ اما در هر صورت کیفیت فیلم برایمان اولویت دارد.» به گفته نجاریان، حاتمی‌کیا این روزها به شدت درگیر مراحل فنی فیلم است و از صبح تا شب روی آن کار می‌کند. ابراهیم حاتمی‌کیا، یکسال پیش در چنین روزهایی در مصاحبه‌ها و برنامه‌های مختلف از آرزویش برای ساخت فیلمی درباره زندگی شهیدچمران می‌گفت و دست‌هایی که اجازه ساخت این فیلم را به او نمی‌دهند. کمی بعد از صحبت‌های حاتمی‌کیا، ناگهان خبر رسید که بودجه لازم برای ساخت این پروژه بزرگ رسیده و این کارگردان از تابستان امسال درگیر ساخت فیلمش شد. فیلمی که تا این لحظه همچنان ساخت آن تمام نشده و برخلاف تمام وعده‌های وزیر، تکلیف نمایشش در جشنواره فیلم فجر مشخص نیست. در سال‌های گذشته برگزاری جشنواره فیلم فجر به عهده بنیاد فارابی بود، اما با تشکیل موسسه جشنواره‌ها، این مسوولیت در سه سال گذشته به مدیران میانی وزارت ارشاد، واگذار شد.

۴۰ بانوی هنرمند ایرانی در تور اروپایی

مرتضی‌محسن‌پور: شهرهای آتن و ورشو در ماه‌های فوریه و مارس ۲۰۱۳ میزبان آثار ۴۰ هنرمند زن ایرانی می‌شود. این نمایشگاه که «مرجع» نام دارد، فوریه (بهمن) در آتن و از ۱۵ آوریل تا ۱۵ ژوئن ۲۰۱۳ هم در ورشو، پایتخت لهستان برپا می‌شود. از ویژگی‌های جالب نمایشگاه، این است که منتقدان و هنردوستان اروپایی آن را به عنوان مرجعی برای شناخت هنر معاصر ایران که هنری جوان و پویاست، شناخته‌اند.

بانوان ۲۰ تا ۴۰ سال هنرمند ایرانی در حالی در تدارک این نمایشگاه‌ها هستند که از روز ۹ نوامبر۲۰۱۲ در سالن«Tour & Taxi» شهر بروکسل این تور نمایشگاهی را با نمایش ۷۵ اثر آغاز کرد ه بودند. این نمایشگاه چنان با استقبال فراوان هنرمندان و هنردوستان بلژیکی همراه شد که رکورد بازدید از یک نگارخانه در بروکسل بلژیک را شکست.

این هنرمندان که از تجربه زیستی مشترکی برخوردارند، به‌عنوان نسل جوان و آینده‌ساز ایران با دغدغه‌های همسانی روبه‌رو هستند. آنها به نمایندگی از جنبش هنری معاصر ایران و نحوه نگاه زنان ایرانی به هنر در این رخداد هنری شرکت کرده‌اند. در آثارشان به موضوعاتی چون خشونت، جنگ، هجوم تکنولوژی، رابطه ایران با جهان، جهانی‌شدن، رابطه زن با خودش و موقعیت زن در اجتماع می‌پردازند.

این تور نمایشگاهی با همکاری نگارخانه الهه و آرت‌کانترا برپا شده و فری‌ملک مدنی مجموعه‌ساز (Curator) آن است. ثمین ابرقویی، عالیه عابدینی، سارا ابری، آساره عکاشه، مینا انوشه، هما اردکانی، مریم اشکانیان گنجه، مریم آوارزمانی، سپیده بهزادی، سوده داوودنوری، فریبا دهقانی‌زاده، ساناز دزفولیان، ریحانه حسینی، بنفشه جهانگیری، شیوا کلامیان، مهدخت کسائی‌نسب، هدی کاشی‌ها، عاطفه خاص، زهرا مداح، مریم مجد، جینا مدرس‌گرجی، ندا معین‌افشاری، سحر مختاری، ندا مرادی، الهام مصدق، مریم مولائی، مونا نجفی، شیوا نوران، سپیده نورمحمدمنش، شادی ناویانی، پونه اوشیدری، دلارا پاکدل، فرناز ربیجاه، مهری رحیمی، هنگامه صدری، سحر صالحی، فاطمه ساویز، شیما سهرابی، زهرا طباطبایی و آتوسا وحدانی هنرمندان این نمایشگاه هستند.

چهره روز

نقاشی‌های «گراس» در آلمان

● **شرق:** «گونترگراس» چهره سرشناس و جنجالی و برنده نوبل ادبیات آلمانی که چندی پیش شعر تندش علیه رژیم اشغالگر قدس در سطح وسیعی گسترده شد، حالا تابلوهای نقاشی‌ها و مجسمه‌هایش را در گتلند به نمایش گذاشت. در این نمایشگاه ۶۰ اثر گرافیکی و مجسمه از «گونترگراس»، در نمایشگاه «بدالسترر» و گتلند آلمان به نمایش درآمدند.

روزنامه آلمانی دی‌ولت با ارائه گزارشی از این نمایشگاه گفته است: «ارائه این آثار دریچه‌ای را رو به شناخت بیشتر این شخصیت ادبی و هنری باز کرد.»

گونترگراس نویسنده ۸۵ ساله این کشور که با نوشتن رمان «طبل‌حلبی» توانست نوبل ادبیات را به خود اختصاص دهد، یکی از پرحاشیه‌ترین چهره‌های فرهنگی آلمان در چند سال اخیر بوده است. او با نوشتن کتاب «کندن پوست پیاز» به خدمتش در ارتش نازی‌ها در جنگ‌جهانی دوم اشاره کرد و واکنش‌های گروه‌های مختلفی را به خود جلب کرد. واکنش‌هایی که او را به نازی بودن متهم می‌کرد. او همچنین در سال ۲۰۱۲ با انتشار شعری رژیم صهیونیستی را به تهدید صلح جهانی محکوم کرد. اما نقاشی و مجسمه‌سازی وجه دیگر زندگی گراس بود که پیش از نویسنده شدن او آغاز شده است.

گراس در دوسلدورف یک دوره سنگ‌تراشی را گذراند و از سال ۱۹۴۸ تا ۱۹۵۲ در آکادمی هنرهای «دوسلدورف» مشغول به تحصیل بود و در سال‌های ۱۹۵۳ تا ۱۹۵۶ به تحصیل در رشته هنرهای گرافیکی و مجسمه‌سازی در دانشگاه برلین پرداخت. گونترگراس در سال‌های اقامت در پاریس (۱۹۵۶ تا ۱۹۵۹) موقتا هنرهای تجسمی را به‌نفع نوشتن کنار گذاشت.

او تا ۱۹۵۷ دو بار طرح‌ها و مجسمه‌های پلاستیکی خود را در اشتوتگارت و برلین به نمایش گذاشته بود. اما در چند سال اخیر نمایشگاهی از آثار تجسمی خود را به همراه نسخه تصویری رمان معروفش «قرن من» به صورت نقاشی‌های آبرنگ در زادگاهش گدانسک لهستان که در گذشته با نام آلمانی «دانتسیگ» شناخته می‌شد و یکی از شهرهای بزرگ و از بندرهای مهم در شمال لهستان محسوب می‌شود، برگزار کرد.

خاص بودن
را دوباره تجربه کنید.
LEON
Since 1960
هم اکنون در نیاوران

نامی آشنا بیش از نیم قرن تجربه کیفیت برتر

خیابان کریم خان زند، خیابان آبان جنوبی
نبش چهارراه ورشو
تلفن: ۸۸۹۳۰۳۶۴ - ۸۸۹۳۰۳۶۳

خیابان دکتر باهنر (نیاوران)، بیست متر
میدان قدس، پلاک ۴۰۶
تلفن: ۲۲۷۲۴۴۰۰ - ۲۲۷۲۴۴۰۰

www.leon1960.com